

FEIZ ha BREIZ ● ar Vugale ●

NEDELEG 1934

GENVER 1935

Photo.
Feiz ha Breiz

" O welet ar Steredenn e voent leun a joa " (*Aviel St. Vaze, II.*)

**Lanig o vont da di e vamm-goz
da zeiz kenta ar bloaz**

Bisig. — O! Lanig, ne c'hellan ket bale ken... re grev eo an avel !...

Lanig. — N'eus fors ! deus atao hag evit beza krenfoc'h da stourm ouz an avel kanomp. (Kana ra).
« O! Me da gar ti va zadou... »

Bisig. — Breman, e ranki dont war da giz !...

Lanig. — ...en eur nijal c'hoaz ! Bah ! deomp atao, taonen !... (Kana a ra adarre) :
Met d'ar ger pa zistroan,
En c'halon e lincan ar blijadur,
al levezet urasa...

Bisig. — Te 'gav d'it ?...

Lanig (o kana bepred) :
Pa deu an avel da c'houeza :
Ar nwr da enenna,
Pa zirell an holl drougou er goanv
O nag eo d'uz !...

Bisig. — Ha breman, petra leveres ?

Lanig. — Bloavez mat, daoust da bep tra !

War-zao

Kroazidi

Breiz-Izel

DISKAN

War-zao, Kroazidi vat Breiz-Izel
Da heul hor Mestr, war-raok bepred ;
Dre-holl, embannomp an Aviel,
Ma reno Jezuz war ar bed.

War-zao! war-zao! 'vit Feiz hon Tadou,
Ar Mestr a c'halv tud a youl vat ;
Deomp war e roudou a strolladou,
Pôtrez ha merc'hed a bep stad.

Kroazour, war-zao! ma reno Jezuz
En holl galonou, deiz ha noz ;
Ma savo tud atao niverus
Da brezeg feiz hon Tadou koz.

TON SAVET GAND AN AO. MAYET.

Allegretto

War zao kroaz-di vat breiz-l-ze! Da heul hor Mestr war raok be-
pred Dre hall emban-nomp an Avi-et Ma re-no Jezuz war ar bed

Kroazour, war-zao! evit an Iliz,
Evit ar Pab, war-raok bepred!
En ofer'nn, bemdez, e sakrifiz
En em ginnig evit ar bed.

Kroazour, war-zao! Dalc'hmat aketus,
D'ar bedenn, d'ar piniennou;
Kennerzet bemdez ouz taol Jezuz
Gant evez, heuilh e lezennou.

War-zao! war-zao! o Kroazour divlamm,
Kalonek dougenn sounn da Groaz;
Da zorn e dorn ar Werc'hez dinamm
Te heuilho Jezuz skoaz ha skoaz.

War zao! war zao! vit feiz hor ta-dou Ar Mestr a c'helv tud a youl vat D'emp
Ware roudu a strol ar dou Po-tred ha merched a bep stad

Kroazour, war-zao! a enep Satan
Hag e vevelien dizakret,
Evit diframma diouz e graban
Paourkêz eneoù peur-zallet.

Kroazour, war-zao! beteg ar maro,
E-kreiz ar stourmad chom divrall;
Mar kouezez, raktal te a zavo,
Hag ez po digoll er bed all.

GERIOU-DIES. — Kroazour : croisé. -- Kroazidi :
croisés. -- Ma reno Jezuz : pour que Jésus règne. -- tud
a youl vat : des volontaires. -- niverus : nombreux. --
dalc'hmat aketus : toujours fidèle. -- kennerzet : fortifié.
-- Divlamm : irréprochable. -- Kalonek : courageusement.
-- Dinamm : immaculée. -- Stourmad : bataille. -- Digoll :
récompense. -- Chom divrall : ne trébuche pas.

Aotre da voula Kemper 26 a viz du 1934.
P. JONCOUR, Vikel-Vras

AL LIDOU SAKR

TIEZ AR BEDENN

EMIZ du 1918, o tremen ebiou eun iliz nevez, harp ouz Landstuhl, er Sarr, e welis skrivet a-zioc'h he ordal ar geriou latin-man : « ad gloriam Dei et ad utilitatem nostram », da lavaret eo : Evit gloar Doue hag hor mad hon-unan. Dies eo kaout eur gomz verroc'h da lavaret ker sklêr da betra e talv eun iliz : en iliz, Doue a glask hor mad; en iliz, ni a dle klask gloar Doue.

EN ILIZ DOUE A GLASK HOR MAD

Doue a zo o chom e pep lec'h, met evelato, en iliz ema muioc'h eged el lec'hioù all; eno ema e di; eno ema e delt; eno ema e gêr hag eno e vugale a wel emaint e ti o Zad.

Pedi a c'heller Doue e pep lec'h; e pep lec'h e klev mouez e vugale, met en e di her c'hlev kentoc'h, rag e di eo an ti-bidi; ti ar bedenn; eno eo e ped ar beleg evit faziou ha pec'hejou ar bobl hag eno ivez eo e ped ar bobl, evit kaout he fardon; eno an hini a c'houlenn en devez, an hini a glask a gav hag an hini a sko a vez digoret d'ezan; di e teuer en eur ouela hag ac'hano eo ez aer en eur gana.

E pep lec'h e c'heller prezeg kelennadurez Hor Zalver Jezuz-Krist : war lein ar menezioù; e dounder ar c'hoajou; war bigi ar mor; war dachenn ar brezel; war blasennou ar c'hêrioù bras; war doennou an tiez; met en ilizou, dreist-holl, eo ec'h em voder da glevet hano anezan : eno eo ema kador ar wirionez; eno eo e vez diskleriet e gelennadurez hag an hini n'hen anavez ket ha

ILIZ LOKRONAN, KERNE

goude ma ouesfe pep tra all ne oar netra hag an hini hen anavez ha goude ma ne ouesfe netra all a oar tra a-walc'h!

E pep lec'h an Aotrou Doue a c'hell pardoni ar pec'her, e penn taol Simon koulz hag e tal puns Jakob, met en iliz eo ema e lez-varn; eno eo ema, war gador ar pardon, azezet, skuiz o redek warlerc'h ar bec'herien, rak Mab Doue ne fell ket d'ezan peurderri ar gorzenn a zo he fenn o stleja d'an douar, na peurvonga ar vouchedenn a zav moged diouti c'hoaz : mab an den a zo deuet da glask ar pezh a oa êt da goll.

Hor c'horf a gav e vezur e pep lec'h, met ouz taol an ti dreist-holl eo ec'h azez da gemeret e vagadurez wella. Hon ene a gav ivez e vezur, e pep lec'h, met ouz taol an iliz, dreist-holl, eo ec'h azez da gemeret e vagadurez wella. Mab an den a zo diskennet eus an nenv da vaga gand e gorf hag e wad an ene n'en devoa ket a nerz da vale ken warzu ar baradoz.

O! an iliz hag a welit a-bell, evel daoulinet, dindan he mantell c'hlas, troet ouz ar Sav-heol, he zal stouet d'an douar, he divrec'h e kroaz, na pebez eienenn eurusted

heb he far en deus laket Doue da darza enni evid an dud; an eurusted-se a darz eus maen-font ar vadiziant, eus lez-varn ar binijenn, eus kador ar wirionez, eus an aoter, eus an daol zantel, eus ar c'heler, eus ar zent, eus an taolennou, eus ar bleuniou, eus ar goulou, eus ar gwer a liou, eus an ezans, eus an dilhad-oferenna, eus an ograou, eus ar c'han, eus ar c'hieier ha p'en em gav goueliou bras evel goueliou Nedeleg ha goueliou Pask, ar goueliou-ze a ad kement a levez war ar vro a-bez m'her gweler o para n'eo ket hepken war dal ar gristenien vat, met ivez war dal an dudigou keiz o deus nac'het o feiz ha ne lakeont morse o zreid en iliz ebet ken.

An ilizou a zo tiez hag a zo divent ar vad a reont ha ne c'heller ket mont enno hep gwellaat kals pe nebeut.

EN ILIZ E TLEOMP KLASK GLOAR DOUE

En ilizou, Doue ne glask nemet hor mad; daoust ha ni ivez a glask enno e c'hloar evel ma klask hor mad?

Klask gloar Doue a zo dastum da lakat wardro e ilizou ar pezh a gaera a zo er vro; setu ar pezh o deus graet hon tud koz : klasket o deus mein gaera ar Menez, koat kaleta an Argoat, aour hag arc'hant ar pinvidik hag ar paour ha gand an traoù-se, laket holl e boutin, o deus savet ar peziou-labour dispar a ra enor hor parreziou ha gloar Breiz-Izel.

Klask gloar Doue a zo klask an tu da lakat an ofisou da vont war gaerât, en eur bedi hag en eur gana a greiz balon : ar bedenn ganet eo ar gaera eus an holl bedenou : n'eus netra kaeroc'h eged eun ilizad tud o kana.

Darn a zo hag e lec'h dont d'an iliz da bedi ha da gana a deu di da welet petra dremen.

Gouzout a rit petra a ra ar c'hivnid evit paka kelien; stigma a reont o gwiad a-gleiz hag a-zehou ha goudeze ec'h en em guzont en eur c'horn bennak; dal ma santont ez eus eur prenv bennak speget en o roued emaint a-lamm warnan ha plaoufet eo ganto dioc'htu.

Tut a zo ivez hag en iliz kenta tra a reont eo stigma o gwiad ha neuze eun taol lagad a-zehou, eun taol lagad a-gleiz, ne dremeno ket eun dister dra hep m'her gouesfent; gouzout a raint pe seurt dilhad a vezo bet gand an hen-man-hen ha kador ouz kador gant piou e oa an all-man-all; netra ne dremeno hep m'her gouesfent, nemed ar pezh a dremen war an aoter hag ar pezh a lavar ar beleg er gador; an traoù-ze n'int-ket grêt evito; ne gouezont nag en o daoulagad nag en o diskouarn : an dud-se ne glaskont ket gloar Doue.

Bezomp !-un a zoujans evit hon ilizou, Hor Zalver ne ziskouez-s gwech ebet kement e oa droug ennan, evel en deiz r.a welas tud hag a oa o werza traoù e iliz Jerusalein.

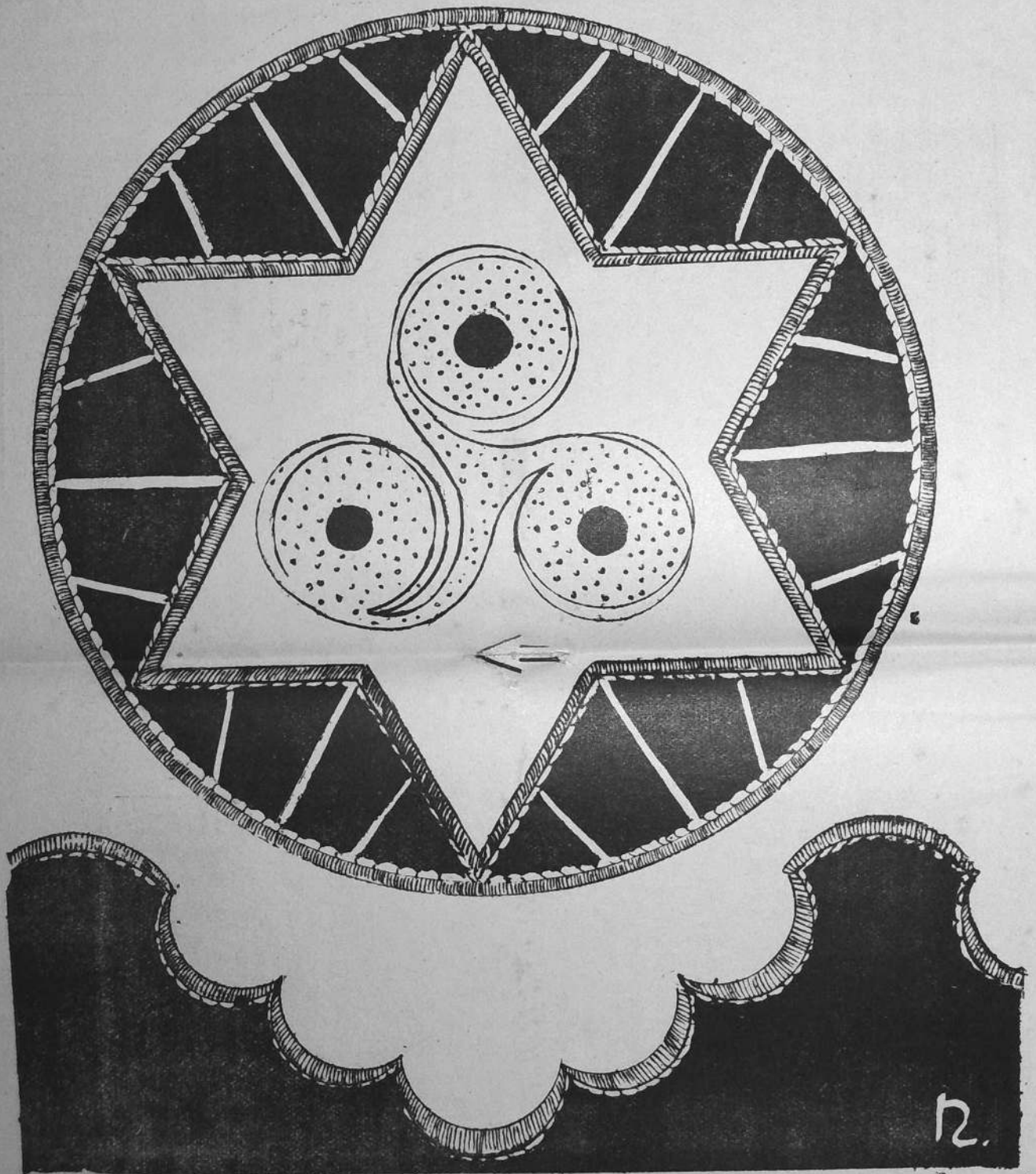
Ar gwel eus an iliz ma vezomp enni bep sul a dle hon lakat da zonzal e iliz an nenv, iliz ar peoc'h, iliz an Dreinded, el lec'h ma tleomp en em gaout a-benn ar zul a bado da viken hag e tle pep hini ac'hanomp beza unan eus ar vein beo her grao, pe anez e vije bet gwelloc'h d'eomp na vijemp ket bet ganet biskoaz.

En hon ilizou ar vein a zo bet grêt ar muia poan d'ezo, ar re a zo bet kizellet ar muia, eo a vez laket da uhela hag ar muia a-wel.

E iliz an Dreinded an nenv, ar gristenien o devezo gouzanvet ar muia war an douar-man, dre garantez evit Jezuz-Krist, eo a vezo ivez ar re a vezo laket da uhela, ar re o devezo ar saeou laouena, ar c'hadoriou kaera hag ar c'hurunennou skedusa.

Y.-V. PERROT

Ar Steredenn Geltiek

— Mignonezed kez, gant gouelioù Nedeleg, e roan aman, er miz-man, eur steredenn da vrouda. Ar skouer-se a c'hell kaout implij evid eun araogenn-chiminal, dreist-holl, pe c'hoaz evid eur golo-taol pe eur golo-leor.

— Ar steredenn hag ar c'helc'h a vez broudet e « feston » ; an tresennou keltiek a weler er steredenn e « bourdon », hag e kreiz an tresennou-se, e vez broudet pikou trêz.

M'ho peus c'hoant da vrouda ar skouer-se gant neud a bep seurt liou, e c'helloc'h ober ar c'helc'h e melen, ar steredenn e glas, an tresennou keltiek e gwer hag ar pikou trêz e ruz. Er miz a zeu, e roin d'eoc'h eur skouer all da vrouda gant heman, evit ober eun dorchenn. Nedeleg laouen d'eoc'h holl ha kenavo.

Kouignenn Seza Zimsan

(Diwar marvailhou pobl Kembre)

BEZ e oa gwechall eur wrac'h koz, Seza Zimsan he hano : eur vaouez kasaüs ha donjerus, ma oa unan; ken dizantet e oa ma venne he fri hir ha kannn pokat d'he elgez.

Eur skubelenn a veze ganti war he skoaz hag an holl, er penker, o devoa aoun razi.

En ti tosta da Zeza Zimsan edo Catou Garedig o chom; gwarizi he devoa ar wrac'h ouz Catou hag atao e veze o klask ober eun droug bennak d'ezi dre ma oa pinvidik ha ma klaske tremen braoa ma c'helle diouz an holl.

Seza Zimsan a oa pinvidik ivez, met ne oa ket gouest da ober brao da eun den rak n'he devoa ket grêt eun

SEZA O STROBINELLA E C'HOUGNENN

holl vad a-holl viskoaz. Kas a veze enni pa gleve meuli Catou Garedig.

« Me a oar petra 'rin, eme ar wrac'h koz; derc'hent Ne-deleg e rin eur gouignenn gaer a strobinnellin (1) hag a gasin, e kalanna, da Gatou an ti tosta; kement hini a zebro eus ar gouign-se a ranko raktal diskenn war an hent da ranna e arc'hant gand an dud a en em gavo gantan; a! a! eun eur goude m'he devezo Catou an ti tosta debret he zamm kouign, n'he devezo gwenneg ebet ken en he zi! »

Seza Zimsan a yeas da ober he c'houignenn hag, endra m'edo ouz hen ober, her strobinnellas a-benn teir gwech.

Antronoz, p'edo Catou Garedig war dreuz he dor, e roas ar gouignenn d'ezi; Catou n'he devoa ket kals a c'hoant d'he c'hemeret da genta, dre m'he devoa grêt diou gouignenn all he-unan, a-benn neuze.

« — Bennoz Doue d'eoc'h, da veza bet sonj ac'hanomp, emezi d'ar wrac'h koz, met diou am eus grêt, va-unan!

« — Kemerit houman, evelato! » eme Zeza Zimsan hag e kemas Catou kalanna ar wrac'h koz goude beza lava-

(1) Strobinnella : ensorceleur.

ret eun nebeud gerioù brao d'ezhi d'he zrugarekaat euz ar pez a oa deuet ganti.

« Biskoaz, eme Gatou, outi he-unan, pa oa aet ar wrac'h koz ac'hano, biskoaz ne welis hounnez oc'h ober kement all : Seza Zimsan o rei eur gouignenn d'in d'am c'halanna! Mat a-walc'h am eus grêt c'hoaz o kemeret ar pez a ginnige d'in ha marteze ec'h en em glevimp gwelloc'h hiviziken! Met, kaer a zo lavaret, n'oun ket evit derc'hel teir gouignenn evidoun va-unan; gwella am eus da ober eo kas kalanna Seza Zimsan da Zivi an Arour a zo o chom e Penn-ar-Roz. Ya! aze ema an taol! ez an d'he c'has d'ezan dioc'htu! »

Ha Catou Garedig a gasas ar gouignenn da Zivi an Arour; heman en devoa bet, a-benn neuze teir gouignenn all digand e amezeien, setu ma lakeas en e benn kas kouignenn Gatou da Vari ar Pont-Prenn.

« Sur oun, emezan, e vezo lorc'h en hounnez, gand ar gouignenn-se! »

Divi an Arour a glozas ar gouignenn hag her c'hasas da Vari ar Pont-Prenn.

« Setu aze avat hag a zo brao, eme Vari, pa welas Divi; o vont da Grec'h-an-Avel e oan fenoz da dremen gouelioù Nedeleg, da di va moereb Jannton, hag, en hent-se, n'em bezo ket a ezomm a gouign, er bloaz-man, met me her c'haso da Gaour an Talec a zo aze o veva er c'hoat! »

Kaour, p'en em gavas Mari en e di a oa laouen, evel ar Spered Santel, rak nevez digaset e oa bet diou gouignenn d'ezan gand e dad koz hag e vamm goz.

« O! eme Gaour, me a oar petra 'rin; me a gaso ar gouignenn-se da Dhomas ar C'holin; hennez ar reuzeudik-se n'en deus tanvet kouignenn ebet biskoaz, en e vuhez! »

Thomas, pa zigoras ar bakadenn ha pa welas ar gouignenn, a grogas aoun ennan : « Ar c'halanna-man n'en deus ket kals a zoare vat; me her c'haso d'an Dreinog, da Zaig ar Pigog. Hennez a zo marlonk hag a zebrfe n'eus fors petra. »

Saik a roc'he, en dra c'helle, en e wele, pa voe dihanet gant paotr ar post o skei war dor e di. Digeri a eure buan ar bakadenn.

« O! O! emezan, eur gouignenn! Biken ne dorrin va naoun gant hounnez! Me her c'haso da Ber an Diog; hennez a zo kel lezirek (1) ma ne garo ket kemeret ar boan da ober eur gouignenn; lorc'h a vezo eanan o kaout hounman d'e galanna. »

Per an Diog n'en devoa diegi oc'h ober eur gouignenn en devoa kement all a ziegi e staga gand an hini a oa digaset d'ezan :

« Seiu aman, avat, eun abadenn; rankout debri ar goz kouignenn daonet-ze, en deus digaset aman Thomas ar C'holin. Eun druzez eo, evelato, he stlepel war ar bern teil; m'her c'haso da Zeza Zimsan, gwrac'h koz ar penker; hounnez ne vez ket kaset kement-se a galannaou d'ezhi hag a vezo eun trouc'had mat a lorc'h enni o kaout ar gouignenn-se. »

Da zeiz Nedeleg, diouz ar beure, e skoas paotr ar post war dor Seza Zimsan hag e roas ar bakadenn d'ezhi; n'he devoa bet, e c'hellit kredi, en deiz-se, pakadenn all ebet nemeti. Hag hi d'hen digeri : eur gouignenn a-berz Per an Diog.

« Brao a ra Per d'in, avat, eme ar wrac'h koz; doare vat he deus e gouignenn ha blaz vat a dle kaout ivez! »

Seza Zimsan a azezas ouz taol hag a gemeras eur sklisenn eus ar gouignenn; mat her c'havas hag e kemeras eur sklisenn all hag eun all hag eun all ha ne ehanas nemet pa oa debret ganti ar gouignenn en he fez.

Ne oa ket evit gouzout, e c'hellit kredi, e vije ar gouignenn-se an hini en devoa grêt he-unan en deizioù a-raok hag a oa bet strobinnellet ganti a-benn teir gwech. Eur pennad goude, Seza Zimsan, a zigoras ar pres el lec'h m'edo he zenzor; kemeret a eure he arc'hant hag hel lakas e sier bihan hag e tiskennas war an hent da rei peb a zac'hadig da gement hini a en em gave ganti.

An holl, ouz he gwelet, a jome sebezet :

(1) Darn a lavar «lezourek».

« O! Jezuz! emezo, petra 'zo aigouezet, eta, pa deu Seza Zimsan da veza ker brokus. »

Raktal goude, ar wrac'h koz a deuas en dro d'he zi ha pa welas petra he devoa grêt e savas keuz bras ganti, da genta, met, a-nebeudou, e welas pebez tra gaer e oa beza karet gand an nesa hag e oa gwelloc'h beza paouroc'h ha beza deuet gwelloc'h d'an holl : tud ar penker a oa deuet d'he c'haret dre ma oa mat ha laouen outo; Catou hag hi a en em gleve dreist ha ranna a raent pep tra an eil gand eben. O weled an nevezenti-ze, an holl a jome sebezet, nemed unan : Per an Diog : heman a oa diviner.

« Gouest e oar da gredi eo ar gouignenn-se he deus he laket da veza karet gand an holl! »

Pell emaez diouz ar wirionez.

R. E. G.

Cymru 'r Plant

(Kontadenn degaset d'eomp gand an dimezell
MEIRION DYFNALLT OWEN).

“ Bloavez mat ” eul lennerez da “ Feiz ha Breiz ”

— « Bevet eta va leorig karet, hag en em skignitetouez bugale Breiz, evid o sikour da garet o Bro, da jom fidel da Zoué !

Marc'harit ALLAIN, Tremeven.

Divinadennou

— An tei Roue a zo en hent evit Bethlem ! Met, e pelec'h emae o steredenn ?

Setu ar bloaz 1934 o vont kuit... Erru eo ar bloaz nevez 1935 war e lerc'h. E pelec'h emae ?

Ar skol vrezonek

EXERCICE I

COURS ELEMENTAIRE ET MOYEN

Nommer en breton et en français, vingt instruments qu'on trouve dans une ferme. Faire entrer chacun de ces noms dans une courte phrase bretonne.

EXERCICE II

COURS MOYEN ET SUPERIEUR

— NOËL —

Noël est surtout la fête des petits et des pauvres qu'elle relève et console. Autrefois il y avait des hommes misérables, qu'on appelait des esclaves. Ils pouvaient se plaindre et gémir, personne parmi les païens ne les écoutait. A eux comme à des bêtes de somme, les injures, les coups, la mort même, sans motif, par caprice. Alors, la volupté, la richesse et la gloire avaient leurs idoles et leurs temples ; l'infortune et la souffrance ne trouvaient aucun abri. Or une nuit dans une étable abandonnée, voici que naît sur la paille le Fils de Dieu ! De sa richesse découlent, depuis lors, toutes les consolations qui guérissent nos plaies et allègent nos souffrances.

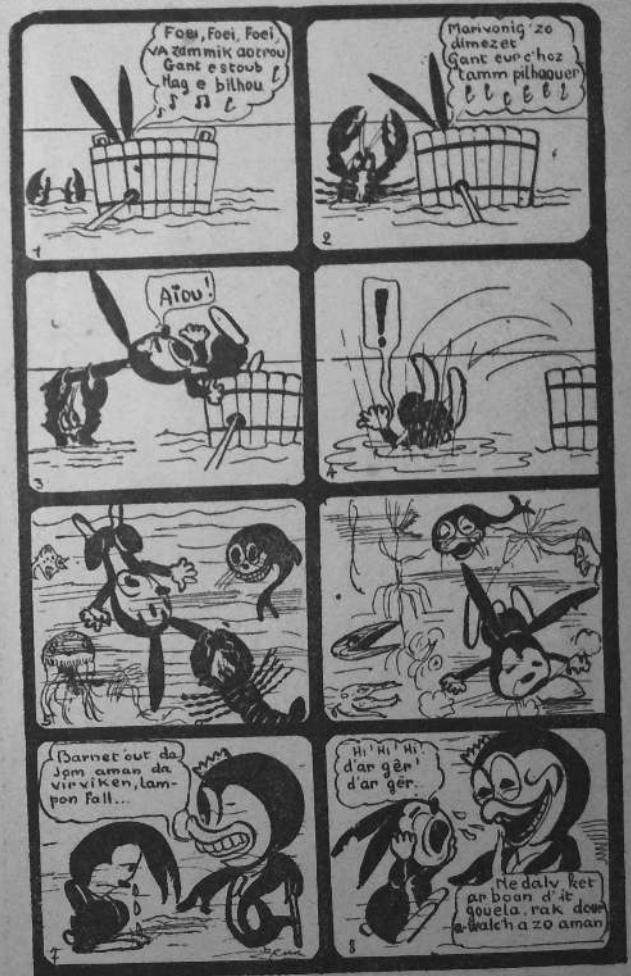
GERIOU DIES. — Consoler : *frealzi*, -- console : *frealz*,
-- misérables : *reuzoudik*, -- esclaves : *sklavourien*, -- gé-
mir : *hirvoudi*, -- les injures : *ar gwall-gomzou*, -- vo-
lupté : *plijaduriou ar c'hig*, -- infortune : *paourentez*, --
abri : *goudor, gwasked*.

EXERCICE III

COURS SUPERIEUR

Ecrire une lettre à un frère soldat pour lui donner quelques nouvelles de la famille.

Perak Per ar c'holin n'eo ket c'hoaz en em gavet e Breiz-Izel !..

...Ha breman, daoust hag e c'helio Per en em denna eur an dro fall-se a zo c'hoarvezet gantan? Gwelet e vezo er miz a zeu.

KALANNA EUR BUGEL
D'AR MABIG JEZUZ

Petra blij d'it? Va madigou,
Va sabrenn vras pe va c'hilhou?
Va marc'h gell pevar houarnet
Pe va renkennad soudarded,
Pe va bagig a oar neunv flour
Evel eun houad war an dour?

*
**

Va c'halon baour, dreist an holl draou,
Eo a glaskes, war blouz da graou;
Da zaoulagad a bar skedus
War ar bugel mat, truezus,
A oar lakât gand e zornig
Bara e dorn ar minorig.